

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ד, 2004
מספר השאלון: 022105
לנבחנים אקסטרניים – 220

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק א)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שתי תקופות.
תקופה ראשונה – (6×3) – 18 נקודות
תקופה שנייה:
פרק ראשון – (10×1) – 10 נקודות
פרק שני – $(30 \times 1) + (6 \times 2)$ – 42 נקודות
פרק שלישי – (30×1) – 30 נקודות
סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) קרא את השאלות בעיון, וענה אך ורק על מה שנשאלת.
(2) המלצה לחלוקת הזמן: לתקופה הראשונה – כ-30 דקות.
לתקופה השנייה:
פרק ראשון – כ-10 דקות.
פרק שני – כ-50 דקות.
פרק שלישי – כ-30 דקות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

תקופה ראשונה – תולדות ישראל והעמים 1870-1920

- ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 6 נקודות).
1. הסבר שתי סיבות לצמיחת התנועה הציונית במאה ה-19.
 2. הסבר את עיקרי תפיסתו הציונית-מדינית של הרצל.
 3. ציין את הצדדים היריבים שנלחמו במלחמת העולם הראשונה, ואת המדינות שהשתייכו לכל צד.
הסבר שני מאפיינים של מלחמה זו.
 4. הצג שני קשיים של היישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה.
 5. הצג את התוכן של הצהרת בלפור, והסבר כיצד לדעת בריטניה הייתה ההצהרה עשויה לקדם את האינטרסים שלה.

תקופה שנייה – בין שתי מלחמות העולם

בתקופה זו יש שלושה פרקים.

פרק ראשון – אירופה בין שתי מלחמות העולם

- ענה בקצרה על אחת מהשאלות 6-8 (10 נקודות).
6. הצג את ההשפעות של מלחמת העולם הראשונה על מדינות אירופה, בשניים מן התחומים: חברה, תרבות, כלכלה (השפעה אחת בכל תחום).
 7. הצג שני קשיים של המדינות הדמוקרטיות החדשות באירופה לאחר מלחמת העולם הראשונה.
 8. מדוע נתפס המשטר הקומוניסטי בברית המועצות כמשטר המאיים על מדינות שונות באירופה? (הצג שני נימוקים).

/המשך בעמוד 3/

פרק שני – בניין הבית הלאומי היהודי בארץ-ישראל והיחסים בין יהודים,**ערבים ובריטים בין שתי מלחמות העולם**

בחר באחת משתי הקבוצות: קבוצה א' (בעמוד זה) או קבוצה ב' (בעמוד 4).

קבוצה א'

ענה על שלוש שאלות:

על שאלת נושא אחת על שנות ה-20 (שאלות 9-10) ועל שתי שאלות על שנות ה-30 (שאלות 11-14).

שאלות נושא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20

ענה על אחת מהשאלות 9-10 (30 נקודות).

9. מדיניות בריטניה בארץ-ישראל בשנות ה-20

- א.** הצג שלוש פעולות של הנציבים הבריטים בשנות ה-20, והסבר אם כל אחת מהפעולות שהצגת תאמה את ההתחייבויות של בריטניה בטופס המנדט. (16 נקודות)
- ב.** הצג את עיקרי "הספר הלבן" השני (1930), והסבר במה הוא מבטא נסיגה מההתחייבויות של בריטניה בטופס המנדט. (14 נקודות)

10. הוויכוח על דמות החברה הרצויה בארץ ועל דרך בניין הארץ בשנות ה-20
 "גם חלוצי המסחר והתעשייה בארץ ענייה ושוממה זו חלוצים הם... ואין להעמיד את המפעל הציוני... על צורה משקית אחת מסוימת, על מעמד אחד מסוים... אין דרך" [אחת] לציונות, אבל יש לה דרכים".

(גליקסון מ', "עם חילופי המשמרות", בתוך: דומקה א' (עורך),

העולם והיהודים בדורות האחרונים, חלק ב', 1: 1920-1970, עמ' 97)

- א.** הסבר מי ראוי להיקרא "חלוץ" על פי הגישה שכותב הקטע תומך בה, ומי ראוי להיקרא "חלוץ" על פי הגישה המנוגדת. (12 נקודות)
- ב.** הסבר את גישת "המחנה האזרחי" ואת גישת "מחנה הפועלים" בוויכוח על דמות החברה הרצויה בארץ ועל דרך בניין הבית הלאומי. (18 נקודות)

שנות ה-30

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 11-14 (לכל שאלה – 6 נקודות).

- 11.** הצג שני גורמים לעליית יהודים לארץ-ישראל בשנות ה-30.
- 12.** הצג שני גורמים ל"מרד הערבי", וציין שני דפוסי פעולה של הערבים במרד.
- 13.** תאר את התארגנות היישוב היהודי בארץ-ישראל בשנים 1936-1939, בשניים מן התחומים: כלכלה, ביטחון, התיישבות (דוגמה אחת מכל תחום).
- 14.** הצג את עיקרי תכנית ועדת פיל (1937), והסבר במה היא מבטאת מפנה במדיניות בריטניה.

/המשך בעמוד 4/

קבוצה ב'

ענה על שלוש שאלות:

על שאלת נושא אחת על שנות ה-30 (שאלות 15-16) ועל שתי שאלות על שנות ה-20 (שאלות 17-20).

שאלות נושא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-30

ענה על אחת מהשאלות 15-16 (30 נקודות).

15. בניין הבית הלאומי בארץ-ישראל בשנות ה-30

- א.** הסבר את הסיבות לעלייה לארץ-ישראל בשנות ה-30, והצג שלושה מאפיינים של העולים בתקופה זו. (13 נקודות)
- ב.** תאר את ההישגים של היישוב היהודי בבניין הבית הלאומי בארץ-ישראל בשנות ה-30, בשלושה תחומים: התיישבות, כלכלה, תרבות. (17 נקודות)

16. תכנית החלוקה של ועדת פיל (1937)

- א.** "הציונות... זקוקה בראש ובראשונה למקום בשביל מיליונים עולים... החלוקה היא מותה של הציונות... ומבחינה אסטרטגית, כיצד אפשר להגן על 'תחום' זה [המיועד ליהודים] מפני התקפה רצינית? ברובו הוא אדמת שפלה, ואילו השטח השמור לערבים כולו הרים". (ז'בוטינסקי ז', כתבים, תשי"ח, בתוך: דומקה אי' (עורך), העולם והיהודים בדורות האחרונים, חלק ב', 1: 1920-1970, עמ' 144)
- הצג את עיקרי ההמלצות של ועדת פיל, והסבר על פי הקטע שקראת, מדוע דחה ז'בוטינסקי את המלצות הוועדה. (20 נקודות)
- ב.** הצג שני נימוקים של התומכים בתכנית החלוקה שהציעה ועדת פיל. (10 נקודות)

שנות ה-20

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 17-20 (לכל שאלה – 6 נקודות).

- 17.** הצג שתי התחייבויות של בריטניה לפי טופס המנדט.
- 18.** הצג שתי סיבות לעלייה לארץ-ישראל בשנות ה-20.
- 19.** הצג את הנסיגה ההדרגתית של בריטניה מהתחייבויותיה, כפי שהיא באה לידי ביטוי ב"ספר הלבן" הראשון (של צ'רצ'יל) או ב"ספר הלבן" השני (של פאספילד).
- 20.** הצג שני גורמים שסייעו לבניין הבית הלאומי היהודי בארץ-ישראל בשנות ה-20, ושני גורמים שעיכבו את בנייתו.

פרק שלישי – ארצות האסלאם והיהודים בהן בין שתי מלחמות העולם

ענה על אחת מהשאלות 21-22 (30 נקודות).

21. השלטון הקולוניאלי והתמורות בחיי היהודים

א. "ההשפעה של התקופה הקולוניאלית על החברה היהודית הייתה ניכרת בכל מקום:

היא לוותה בשורה ארוכה של תמורות פוליטיות, כלכליות, חברתיות ותרבותיות, כגון שינוי במעמד המשפטי... ועוד תופעות אחרות שהן מסימני ההיכר של תהליך המודרניזציה".

(אביטבול מ', "היהודים ופתיחת צפון אפריקה (1830-1912)", בתוך: אטינגר שי' (עורך),

תולדות היהודים בארצות האסלאם, עמ' 302)

הסבר את התמורות שחלו בשלושה מהתחומים שמציין ההיסטוריון בקטע שקראת. (20 נקודות)

ב. הסבר את ההבדלים בין דרך השליטה של צרפת בצפון אפריקה לבין דרך השליטה של בריטניה במזרח התיכון. (10 נקודות)

22. הפעילות הציונית בארצות האסלאם

א. הסבר את הגורמים שהשפיעו על התנועה הציונית בארצות האסלאם בתקופה שבין שתי מלחמות העולם. (15 נקודות)

ב. הצג את דפוסי הפעילות הציונית בארצות האסלאם בין שתי מלחמות העולם, והבא דוגמה לפעילות ציונית במדינה שלמדת עליה. (15 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט